



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XVI. De Ordinis Sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

ejus interruptionis, ut duo illa intermissa pericula verè ac certò disjuncta dici possint. Atque hæc est unanimes Doctorum sententia, & constans Ecclesiæ praxis.

V I I. Respectu infirmi nullum ei præceptum imponitur petendi hoc Sacramentum, quanvis peccare per venialem negligentiam possit, non tamen mortaliter, nisi per contemptum. Deus enim & Ecclesiæ non judicaverunt propter alias quidem rationes, sed maximè propter conflictus quos excitat una ex parte insuperabilis aliquibus etiam bonis & piis imminens mortis cogitatio, aliæque ex parte conscientia timorata formidines, ne quod in ultimum subsidium divina charitas introduxit animarum, vertatur illis in laqueum & salutis æternæ obstaculum. Verumtamen is Sacerdos cui incumbit animarum cura & Sacramentorum administratio, ligatur præcepto, & rogatus tenetur utroque titulo, justitiæ & charitatis, vel per se, vel per alium Sacerdotem administrare hoc Sacramentum. Imò verò etiam non rogatus, si advertit ægrum in eo statu esse, ut hoc indigeat Sacramento: maximè verò si aliàs sine ullo omnino Sacramento sit ex hac vita discessurus, dubitandum non est, Parochum hæc advertentem & negligentem peccare mortaliter. Peccat denique mortaliter quisquis sibi mortalis peccati conscius suscipit istud Sacramentum, nullà præmissa vel confessione, vel dolore peccati. Est enim gravis injuria & merum sacrilegium erga Sacramentum, & damnabilis incuria salutis æternæ.

I X. Nemini Sacerdoti licet præter Parochum, aut de Parochi licentia, Sacramentum Extremæ Unctionis ministrare, etiam prætextu extremæ necessitatis: & Religiosus incurrit ipso facto excommunicationem Papæ reservatam, qui id facere præsumpserit. Clement. 1. de privileg.



C A P U T XVI.

De Ordinis Sacramento.

I.  A C R A M E N T U M Ordinis ita definitur à Magistro Sententiarum in 4. dist. 24. lit. K. Signaculum quoddam sacrum, quo spiritualis potestas traditur ordinato ad officium. Septem Ordinum species numerantur: Sacerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum, Acolythorum, Exorcistarum, Lectorum, Ostiariorum. Hos enim singillatim recenset Clemens Pontifex epist. 2. ad Jacobum fratrem Domini, & Cornelius Papa epist. ad Fabianum Antiochenum, apud Eusebium lib. 6. histor. Eccles. cap. 42. & Caius Pontifex epist. ad

ad Felicem, Concilium Romanum sub Sylvestro, can. 3. & Carthaginense I. V. can. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9. cui subscriptus S. Augustinus; & novissime Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 2. Tres horum priores, Sacerdotium, Diaconatus, Subdiaconatus, per antonomasiam vocantur Sacri, quia ceteris quatuor in sacro Altaris ministerio & prerogativa assistentiae & officii circa Divinum Sacrificium antecellunt, & simul Clericos à quibus suscepti sunt, perpetuae continentiae lege astringunt, ut non modò impediatur in eis futurum matrimonium, sed etiam dirimant suscepto jam Ordine contractum, ex Apostolicis traditionibus & Ecclesiasticis institutionibus, quanquam Subdiaconatus non fuerit olim sacris Ordinibus accensus, ut perspicuum est ex cap. Nullus in Episcopum, dist. 60. & aperte docet Innocentius III. cap. A multis, de aetate, & qualitate, & ordine.

I. Non opus est ut hic recenscam ceterorum Ordinum officia vulgo notissima, sed solius Diaconatus, in quo gravior est difficultas. Huic Ordini adnexum officium sic exprimitur in Pontificali: *Diaconum enim oportet ministrare ad Altare, baptizare, & predicare.* Baptismi & praedicationis Diaconorum exempla proferunt Acta Apostolorum in Stephano & Philippo primis Ecclesiae Diaconis. Verumtamen nunc temporis officium baptizandi non competit Diaconis, nisi ex commissione Sacerdotis, aut ex necessitatis causa. Sic enim decernit Papa Gelasius in cap. *Diaconos*, dist. 93. *Absque Episcopo vel Presbytero Diaconi baptizare non audeant, nisi praedictis Ordinibus fortasse longius constitutis, necessitas extrema compellat.* Praeterea cap. *Constat*, de consecrat. dist. 4. *Constat* (inquit) *Baptisma solis Sacerdotibus esse tractandum, ejusque ministerium nec ipsis Diaconis explorare licitum.* Itaque Baptismi administratio non pertinet de jure ordinario ad Diaconum, sed vel titulo commissionis, vel jure necessitatis. Praesens Ecclesiae praxis, & jam inde à multis seculis inveterata consuetudo praecipuum ac ordinarium Diaconi officium in eo constituit, ut Evangelium in Missa solenniter decantet, Sacerdotique sacrum facienti proximè assistat. Sub primitiva tantum Ecclesia praecipuum & ordinarium Diaconi ministerium in hoc verfabatur, ut communicantibus ad sacram mensam Fidelibus sacrum Calicem porrigeret, ex quo Christi sanguinem biberent, quemadmodum Sanctus Ambrosius illustrem Diaconum & Martyrem Laurentium introducit lib. 1. Officiorum, cap. 41. sic compellantem Sixtum Pontificem ad martyrium properantem: *Experire utrum ministrum idoneum elegeris, cui commisi Domini Sanguinis dispensationem.* Sanctus quoque Cyprianus tract. de lapsis, loquens de puellula infante, cui juxta primitivae consuetudinem Ecclesiae tradebatur mystica Communio, sic ait: *Solemnibus adimpletis, calicem Diaconus offerre presentibus cepit.* Et post pauca: *Perstitit tamen Diaconus, & reluctanti licet de Sacramento calicis infudit.* Quin etiam alius quam Sacerdotibus poterant olim Diaconi ipsum Sacramentum sub specie panis ministrare, ut docet Nicanae Synodi canon 14. Et S. Justinus Martyr in extrema

apologia secunda testatur moris fuisse, ut Diaconus sacram Eucharistiam ad Fideles absentes deferret.

III. Omnino indubitatum est apud cunctos Fideles, Sacerdotalem ordinationem, ad quam reducitur quoque Episcopalis, esse verum & perfectum Sacramentum. De Diaconatu porro pauci negant, Durandus in 4. dist. 24. quæst. 2. art. 1. Caietanus tom. 1. opusc. tract. 11. At reliqui communiter asserunt esse Sacramentum: quæ utique assertio tenenda est. Constat enim ex Act. Apost. cap. 6. & ex Concilio Carthagenensi IV. can. 4. & ex Pontificali Romano, & ex Græcorum Euchologio, conferri Diaconatum per manuum Episcopi impositionem, dicentis: *Accipe Spiritum Sanctum*. At hujusmodi manuum impositiones in ordinatione, præsertim verò si accedat expressio collationis Spiritus sancti, gratiam conferunt certam & indubitam, ut patet ex 1. Timoth. 4. & 2. Timoth. 1. & Actuum 8. vers. 17. 18. & Joan. 20. vers. 22. 23. Insuper Anastasius Papa II. in epist. ad Anastasium Imperatorem, cap. 7. expressis verbis Sacramenti gratiam attribuit Sacerdotum & Levitarum ordinationi. Denique ista Diaconorum ordinatione destinatur ad sancta & sublimia officia, qualia paulò antè commemoravi, tam secundum primitivæ, quàm hodiernæ Ecclesiæ consuetudinem. De Subdiaconatu autem probabilius ambigi posset, an sit Sacramentum: perspicuum est enim, non fuisse olim ab Ecclesia inter sacros Ordines reputatum. Enimverò dictum Carthagenense Concilium IV. aperte declarat, neque Subdiaconatum, neque inferiores Ordines conferri per manuum impositionem, eo quòd neque de majoribus sint, neque de sacris Ordinibus. Et can. *Nullus in Episcopum*, dist. 60. Subdiaconatus nominatim excluditur ab Ordinibus sacris. Synodus quoque Ancyrana, can. 13. decernit, non licere Chorepiscopis ordinare Presbyteros & Diaconos: nihil verò prohibet de Subdiaconis. Ipsaque Synodus Antiochena can. 10. disertè asserit, ordinari à Chorepiscopis posse Lectores, Exorcistas & Subdiaconos; at nullatenus Diaconos vel Presbyteros. Denique Innocentius Papa III. cap. *A multis*, de ætate & qual. & ord. præfic. negat Subdiaconatum esse sacrum ex divina, sed ex Ecclesiastica dumtaxat institutione. Communior tamen Doctorum consensus judicat, non modò Subdiaconatum, sed etiam singulos quosque minores Ordines vera esse, ac propria Sacramenta. Cælibatùs verò obligatio Subdiaconatui annexa, non est novæ, sed antiquissimæ institutionis. Etenim antiquissimum omnium quæ supersunt Occidentis Conciliorum, scilicet Eliberinum can. 33. deinde Agathense can. 28. & Turonense secundum can. 20. Sanctusque Epiphanius in hæresi Catharorum, quæ est 59. idemque in fine Operis adversus hæreses, disertè negant licitum esse Subdiaconis uxorem habere vel ducere.

IV. Ordinarium Ministrum Ordinis Episcopum esse, in confesso est apud omnes, eaque fuit constans Ecclesiæ ab initio praxis, & definiturunt

runt antiqui Canones, deinde Florentini, ac novissimè Tridentini Concilii sess. 23. can. 7. Attamen eadem sess. 23. cap. 10. de reform. permittitur quibusdam Abbatibus, ut subditis sibi Religiosis conferant Tonluram & minores Ordines: idemque permiserant anteriores Canones Abbatibus Sacerdotibus & ab Episcopo benedictis, cap. *Quoniam videmus*, dist. 69. & cap. *Cum coningat*, de atat. & qual. & ord. præfic.

V. Ordinari nemo debet nisi per proprium Episcopum, aut cum ejus licentia, de qua constet per Literas dimissorias ab eo concessas. Proprius Episcopus constituitur triplici ratione, vel originis, vel domicilii, vel Beneficii quod Clericus possidet intra ejus diocesis fines: sic enim decernitur cap. *Cum nullus*, de tempor. ordin. in 6. *Cum nullus Clericum Parochia aliena præter Superioris ipsius licentiam debeat ordinare*, Superior intelligitur in hoc casu Episcopus, de cujus Diocesi est is qui ad Ordines promoveri desiderat, oriundus; seu in cujus Diocesi Beneficium obtinet Ecclesiasticum, seu habet (licet alibi natus fuerit) domicilium in eadem. Porro illud censerì debet domicilium, in quo quis inhabitat saltem majore anni parte, aut in quo habet majorem rerum suarum partem, ut ibi docet Glossa verb. *Domicilium*. Idque liquidò statuitur l. 1. & Auth. *Qua in provincia*, C. ubi de crim. agi oport. & l. *Senatores*, C. ubi Senatores & clariss. conven.

V I. Quod attinet ad Episcopum originis, duplex censerì potest origo ex jure communi, quod nunc etiam viget in Italia: nam alia est origo respectu loci in quo aliquis natus est, & alia respectu loci in quo pater ejus natus est. Sic is qui natus est Mediolani à patre qui natus fuerat Genuæ; ejus natus est. Sic is qui natus est Episcopum, potestque horum alterum pro libito ad duplicem habet originis Episcopum, potestque horum alterum pro libito ad Ordines suscipiendos eligere, vel Mediolanensem, vel Genuensem Antistitem. Ita docent Zerola prax. Episc. p. 2. verb. *Dimissoria*, Bonacina de Sacrament. disp. 8. quæst. unica, punct. 4. num. 13. Barbosa de officio & pot. Episc. p. 2. alleg. 4. num. 4. & seqq. Idque fundatur in l. *Assumptio*, §. 1. D. ad municip. & l. *Filius*, C. de municip. lib. 10. In Gallia tamen Regno non alius agnosci solet originis Episcopus, quàm is in cujus diocesi quis natus sit.

V II. Alio præterea titulo potest aliquis proprium nancisci Episcopum à quo possit ordinari, scilicet continuato, nec interpolato triennio familiaritatis, hoc est commorationis cum Episcopo, tanquam unus de ejus familia, dummodo statim re ipsa Episcopus ei Beneficium Ecclesiasticum conferat, ut statuit Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 9. de reform.

V III. Is qui à Sede Apostolica privilegium obtinuit ad suscipiendos Ordines à quocunque Episcopo communionem habente Sedis Apostolicæ, non indiget Dimissoriis, sed tamen ad suscipiendos Ordines debet esse præmunitus literis testimonialibus proprii Ordinarii de vita & moribus, & quod non sit aliquo impedimento aut irregularitate, de qua constet, prædicitus. Bonacina de Sacramentis disp. 8. quæst. unica, punct. 4. num. 27.

num. 27. Joan. Bapt. Ciarlinius contro. forens. lib. 1. cap. 46. num. 23. Barbosa de offic. & pot. Episc. p. 2. alleg. 7. num. 15. Si secus, & sine testimonialibus ordinetur, remanet suspensus ab exercitio Ordinis taliter suscepti; & qui eum ordinavit Episcopus, suspensionem incurrit per integrum annum à collatione Ordinum, juxta Concilium Trident. sess. 23. cap. 8. ad fin. de reform.

I X. Episcopus qui alterius Episcopi subditum laicum clericali Tonsurâ citra ejus licentiam initiavit, æquè suspensus est ac si alienum Clericum sine Dimissoriis ordinasset, ut declaravit Urbanus Papa VIII. in sua Constitutione quæ incipit *Secretis*, 11. Decembris 1624. & refertur ad longum à Barbosa loc. cit. alleg. 8.

X. Eadem Urbani Constitutio pœnam suspensionis illis infligit, qui scienter se fecerint ordinari cum falsis, aut fictis, aut fiduciariis titulis. Quod idem fuerat antea decretum per cap. *Neminem*, & cap. *Sanctorum*, dist. 70. statuentia talem ordinationem esse vacuum & irritam: ubi Glossa id exponit secundum Ordinis executionem. His simile decernitur à Concilio Trident. sess. 21. cap. 2. de reform. Caterum duplex opinio agitur circa istud Tridentinum Decretum. Prima asserit hîc innovari pœnas per d. cap. *Neminem*, & cap. *Sanctorum* constitutas, eo quod Concilium ibi dicat pluraliter, *pœnas innovando*: quod non potest in unica pœna verificari; & ideo fatendum esse, quod ille ex Decreto Concilii suspensus sit, qui sine vero titulo fuerit ordinatus. Alii verò asseverant, fuisse à Concilio solam illam renovatam pœnam, quam exprimit cap. *Cum secundum*, de præbend. in quo Innocentius III. abrogat illam suspensionis pœnam decretam in d. cap. *Neminem*, & cap. *Sanctorum*; idque solum statuit, ut teneatur Episcopus ordinator, ejusque successores providere de alimoniis à se sine titulo ordinatum, donec ei congruum Beneficium contulerit. Hanc tueretur sententiam Barbosa d. p. 2. alleg. 20. num. 27. quam dicit à Doctoribus magis receptam; & allegat ita fuisse judicatum à Sacra Cardinalium Congregatione. Dicta verò Urbani constitutio suspensionem afficiens ordinatum, non est extendenda ultra falsos, fictos & fiduciarios titulos, de quibus loquitur; quia in eis plus est malæ fidei, & gravius peccatur ob mendacium & deceptionem, quàm Episcopo illuditur.

X I. Pii II. Bulla incipiens, *Cum ex sacrorum*, suspendit in perpetuum Clericos qui se ordinari faciunt in aliquo sacro Ordine, vel extra tempora à jure statuta, vel ante legitimam ætatem, vel sine licentia aut Dimissoriis proprii Ordinarii. Idque confirmant insequentium Pontificum Bullæ, Julii III. Clementis VIII. & Pauli V. ut sileam veterum Conciliorum, & novissimi Tridentini sanctiones. Quæ suspensiones perpetuæ solâ tolluntur Papæ dispensatione. Barbosa d. p. 2. alleg. 18. n. 14.

X I I. Circa violata interstitia nullam censuram in jure decerni contra ordinatum & ordinantem, docent Navarra, Henriquez, Suarez, Sayrus, Barbosa,

Barbosa, & alii. Permittit verò Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 11. 12. 13. & 14. ut Ordinarius ac proprius Episcopus, ubi subest necessitas, aut Ecclesie utilitas, possit circa Ordinum interstitia dispensare. Idemque interstitia unius anni assignat à minoribus Ordinibus ad Subdiaconatum, alteriusque anni à Subdiaconatu ad Diaconatum, & ab hoc ad Presbyteratum alterius pariter anni.

XIII. Ad primam Tonsuram prærequirit Tridentinæ sess. 23. cap. 4. ut eà initiandus Confirmationis Sacramentum susceperit, Fidei rudimenta sciat, itemque legere & scribere. Ad minores autem Ordines, ut his initiandi linguam Latinam intelligant, cap. 11. Ad Subdiaconatum præter alias laudabiles qualitates, ut annum vigesimum secundum ordinandus attigerit, cap. 12. Ad Diaconatum, ut vigesimum-tertium: & ad Presbyteratum, ut vigesimum-quintum ætatis annum attigerit, cap. 12.

XIV. Quod attinet ad tempora ordinationum à Jure Canonico præscripta, fas est Episcopo diebus festis & Dominicis unum duosve dumtaxat minoribus Ordinibus initiare. Ad Subdiaconatum porro, aliosve majores Ordines neminem licet promoveri, nisi Sabbatis quatuor Temporum, vel Sabbato sancto, vel etiam Sabbato ante Dominicam Passionis, nisi ex Papæ dispensatione ac rescripto, quod vocant *Extranea*, cap. de eo autem, de tempor. ordinat. Prima verò Tonsura potest conferri ab Episcopo quovis die, juxta Ostiensem, Grassium, Bonacinam, & constat ex ipsius Ecclesie consuetudine.

XV. Si ante Ordinum collationem palam protestetur Episcopus, se non intendere ordinare illos qui talem, aut talem habent contra Canones defectum, ut tituli, ætatis, falsarum Dimissoriarum, is qui sibi conscius ejusdem defectus promiscuè, nec sine peccato mortali se sistit ordinandum, & ordinatur, censendus est verè & validè ordinatus, ut docet Ludovicus Bail Parisiensis Theologus & Parisiensis Ecclesie Propenitentiariorum in suo Examine ordinandorum. Ratio est, quia Episcopus ille per proprium sequentis ordinationis actum suam illam intentionem revocavit. Non enim censi potest voluisse sacrilegium committere, & materiam simul applicando cum forma Sacramenti hoc intendere, ut nullum fiat Sacramentum. Et Jus declarat irritam esse protestationem illius qui ex postfacto eidem proprio actu contravenit, cap. *Sollicitudinem*, de appellat. & cap. *Olim causam*, juncta Glossa, de censib. Similem casum ponit Glossa in cap. *Tua nos*, versic. *Mulierem*, de sponsalibus. Si aliquis (inquit) protestetur coram pluribus, quod omnia quæ dicit vel faciet, non faciet animo contrahendi matrimonii, & postea publicè dicat, *Consentio in te*; in isto casu dico, quod Ecclesia judicare debet pro matrimonio, quia recurrendum est ad communem verborum intelligentiam, & potuit recedere à prima voluntate. Hoc idem docet ibidem Joannes Andreas. His adde præter memoratum sacrilegium, quod nemo intendere præsumitur, horrenda

Y y etiam

etiam insequutura damna. Ex quo enim Episcopus Clericum in Sacerdotem non habens intentionem consecraverit invalidè, omnes ejus insequentes Missæ erunt idololatriæ, omnes particulae quas consecrare ad populi Communionem, aut etiam ad morientium Viaticum voluerit, non erunt Sacramenta, nullamque participantibus causabunt gratiam: Extremæ Unctiones quas conferet, irritæ prorsus erunt, omnes absolutiones penitentium inanes & invalidæ; & si eundem contingat fieri Episcopum, ejus ordinationes omnes & consecrationes nullius erunt momenti: quam inde sequeretur animarum strages & perditio: Non enim potest Ecclesia sacram potestatem, & internam jurisdictionem supplere; ne quidem in mortis articulo, in eo qui non est Presbyter. Itaque hoc sentiendum in proposito casu, Ordinatorem qui sic protestatus fuerat, quanvis nihil postea cogitaverit in oppositum præfatæ protestationis, hoc ipso solo suam illam protestationem revocare, quatenus reipsa materiam & formam Ordinis applicat, nisi per summum scelus, dum materiam & formam Ordinis applicat, simul intentionis actum produceret de ordinationis in individuo nullitate.

XVI. Suscipiens duos simul Ordines sacros incurrit suspensionem ab Ordine posteriori, cap. *Literas*, de temp. ordinat. Suscipiens quatuor simul Minores cum Subdiaconatu, suspensus est à Subdiaconatu, cap. 2. de eo qui furt. ord. fusc. Suscipiens Ordines minores ante legitimam ætatem, nullam censuram incurrit, ut neque is qui interstitia non servat, quanvis indubiè peccet.

XVII. Ordines sacri, ipsumque Sacerdotium validè, sed non licitè conferri possunt infantibus baptizatis, ipsisque adultis qui nec habeant, nec unquam habuerint rationis usum. Decernit quippe cap. 2. de ætat. & qual. & ordin. validè fuisse ordinatum Subdiaconum eum qui necdum attingerat discretionis annos. Et Theologi simul cum Canonistis consentiunt valere Sacerdotium infanti baptizato collatum, Magister sententiarum lib. 4. dist. 25. & ibidem S. Thomas, S. Bonaventura, Scotus, Paludanus, Dominicus Soto & alii communiter. Idem asserendum de Confirmatione & Sacra Eucharistia; nam liquet sub Ecclesia primitiva ipsis etiam infantibus Baptismum & Confirmationem & Eucharistiam simul ministrari solita fuisse; & infantibus olim baptizatis porrigebatur bibendus de calice Christi sanguis, teste Cypriano de lapsis. Infantibus tamen non potest conferri Sacramentum Pœnitentiæ, neque Extremæ Unctionis, neque Matrimonii. Ratio est, quia Pœnitentia consistit in actionibus liberis contritionis, confessionis, satisfactionis: Matrimonium in libero consensu: Extrema verò Unctio præsupponit peccata quorum reliquias debeat. Idèò adulti quoque qui nunquam rationis usum habuere, sunt trium horum Sacramentorum incapaces. Sed potest inungi infans, qui fuerit aliquando rationis compos, atque ita peccasse potuit. Invalidè autem baptizaretur aut

